

Osnovi ekonomije

Primeri drugog kolokvijuma

Primeri zadataka za drugog kolokvijuma 2018/2019. god.

**SKRIPTE
EKOF**

Spremite ispit - lako i efikasno!

SKRIPTE ZA OSNOVE EKONOMIJE 2020/21

I kolokvijum		→	II kolokvijum		→	III kolokvijum		→	Rešeni rokovi	
Skripta	Baze		Skripta	Baze		Skripta	Baze		2017.	2018.
Primeri	Pregledi		Primeri	Pregledi		Primeri	Pregledi		2019.	2020.

© 2020 Skripte Ekof. Sva prava su zadržana. Autor zabranjuje beleženja i umnožavanja svog dela u celosti ili delimično, bilo kojim sredstvima, u bilo kom obliku, na bilo koji trajni ili privremeni, posredni ili neposredni način. (član 20. Zakona o autorskom i drugim srodnim pravima „Službeni glasnik RS“, br. 104/2009, 99/2011, 119/2012, 29/2016 - Odluka US RS i 66/2019)

Други колоквијум 2018/19. – прва група

1. Посматрање предивног залазка сунца са јавне плаже представља:

- а) приватно добро
- б) јавно добро
- в) неривално, али искључиво добро
- г) ривално, али искључиво добро

Решење:

- б) јавно добро

Одређујемо које карактеристике (ривалитет, искључивост) садржи добро *посматрање предивног залазка сунца са јавне плаже*.

- Ривалитет значи да коришћење од стране једне особе смањује коришћење добра од стране друге особе. У преводу, уколико неко већ лежи на јавној плажи и посматра предиван залазак сунца, то аутоматски значи да ја који лежим на јавној плажи поред њих мање посматрам предиван залазак сунца. Сулудо звучи јер то и није истина: ми посматрамо предиван залазак сунца, а други људи око нас свакако не утичу да мање посматрамо залазак, уколико их игноришемо (или ако отерамо децу која нам блокирају поглед играјући фудбал). Дакле, ривалитета нема.

- Искључивост значи да нека особа може бити спречена да користи добро. С обзиром да је у питању *јавна* плажа, која се *не наплаћује*, свакако онај ко није спреман да плати одређени износ може да уђе на јавну плажу и посматра предиван залазак сунца. Дакле, искључивост не постоји. Да је у питању *приватна* плажа на коју не може свако да оде, искључивост би постојала, и на пример, *посматрање предивног залазка сунца са приватне плаже* не било би јавно добро.

---

2. Александар је решио да напусти посао рачуновође у предузећу „Конто“ на коме је зарађивао 650 долара месечно како би отворио сопствену рачуноводствену агенцију. У ту сврху је подигао 11.000 долара са сопствене штедње (каматна стопа износи 2% годишње) и узео кредит од банке у износу од 3.000 долара (каматна стопа износи 5% годишње). Са прикупљеним новцем је купио пословни простор за 10.400 долара, док је у току прве године пословања за плате радника морао да издвоји 3.100 долара, а за трошкове телефона и интернета 500 долара. Александар

је у току прве године пословања остварио укупни приход од 12.200 долара. Колико износи Александров годишњи рачуноводствени профит?

Александров годишњи рачуноводствени профит износи _____.

Решење:

Александров годишњи рачуноводствени профит износи 8450 долара.

Прво поставимо задатак, па ћемо потом решити оно што нам се конкретно тражи у овом делу задатка.

- Александар зарађивао	650\$ x 12 месеци = 7800\$	имплицитни трошак
- штедња	11000\$ x 2% = 220\$	имплицитни трошак
- кредит	3000\$ x 5% = 150\$	експлицитни трошак
- пословни простор	10400\$	није трошак
(јер оно што користимо из штедње и кредита се не рачуна као трошак)		
- плате	3100\$	експлицитни трошак
- телефон и интернет	500\$	експлицитни трошак
- годишњи приход	12200\$	укупни приход

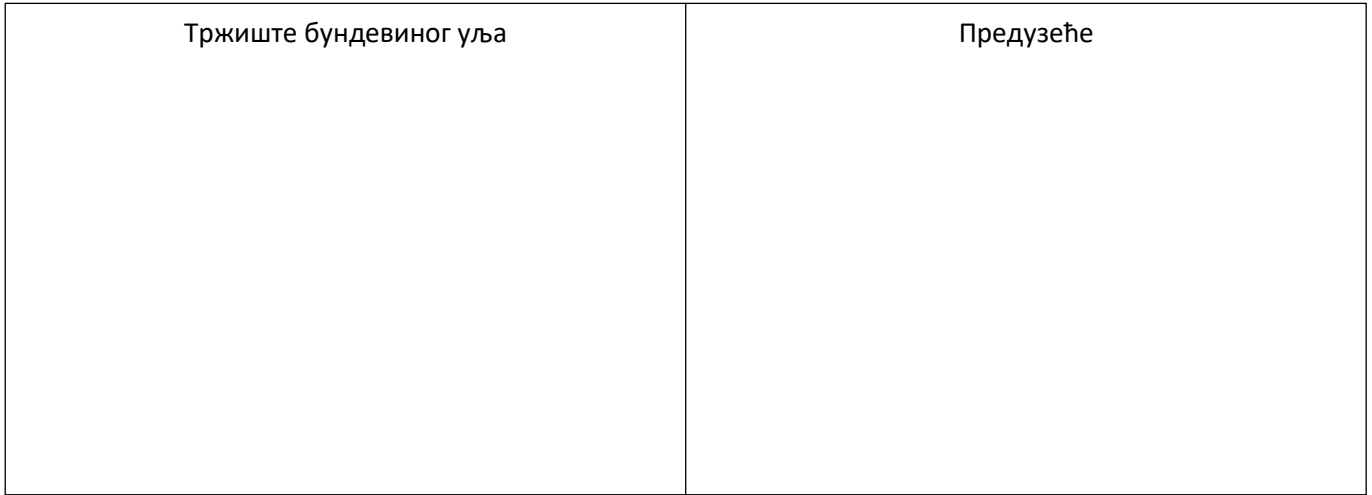
Рачуноводствени профит се добија као разлика између укупних прихода и експлицитних трошкова. Формула је следећа:

$$\text{Рачуноводствени профит} = \text{Укупни приход} - \text{Експлицитни трошкови}$$

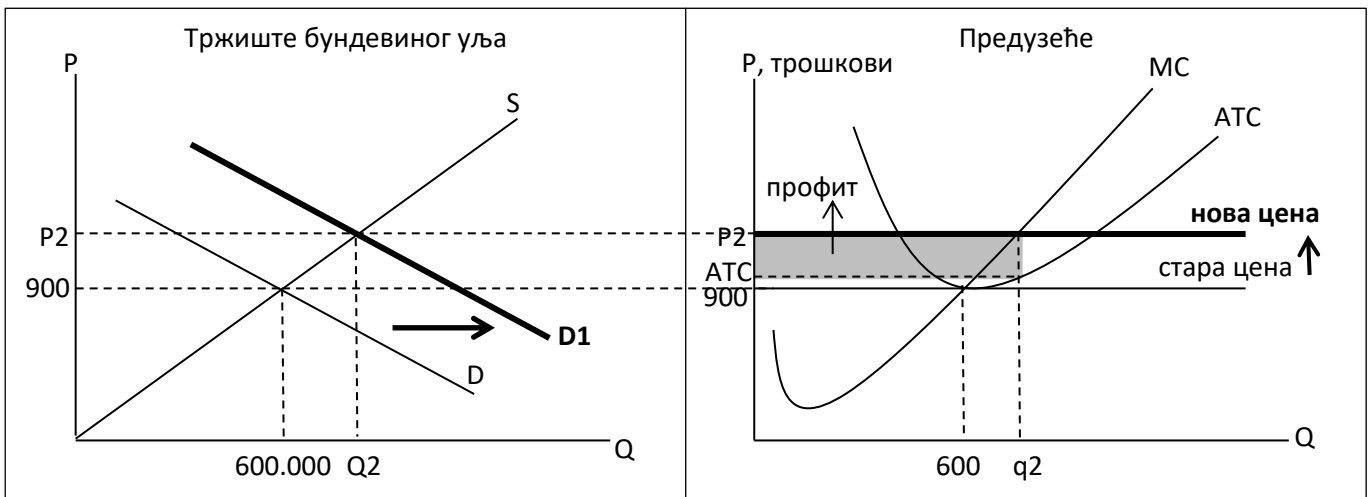
Када заменимо познате вредности добијамо резултат:

$$\text{Рачуноводствени профит} = 12200 - (150 + 3100 + 500) = +8450 \$$$

3. Претпоставимо да на тржишту бундевиног уља постоји 1.000 идентичних предузећа, од којих свако појединачно производи по 600 литара при просечном приходу од 900 динара, да су ресурси неограничени и да је успостављена дугорочна равнотежа. Приказати напоредо на два одвојена графика промене на нивоу појединачног предузећа и на нивоу тржишта које ће се догодити на кратак рок након што купци добију информацију да ће цена бундевиног уља у будућности бити већа. На графиконима означити: количину коју ће продавати појединачно предузеће, равнотежну количину на тржишту, цену која је била успостављена на тржишту пре и после добијања информације и освените добитак или губитак појединачног предузећа.

Решење:

Дато нам је да свако предузеће производи 600 литара бундевиног уља, што означавамо на графикону предузећа. Просечан приход је 900, што је уједно и цена P и маргинални приход. Ово је у минимуму ATC јер смо у дугорочној равнотежи. Постоји 1000 идентичних предузећа, тако да је укупна тржишна количина 600.000, што означавамо на графикону тржишта бундевиног уља.

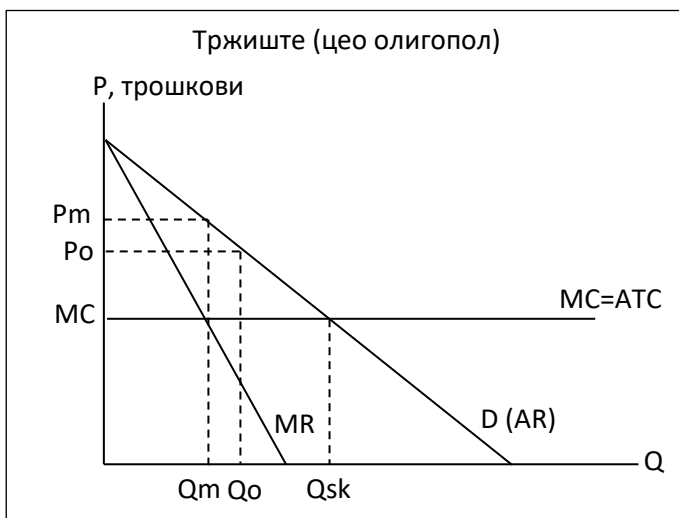
Уколико купци очекују да ће цена порасти у будућности, они ће повећати тражњу за производом сада (пре него што је дошло до повећање цене). Стога, крива тражње се помера удесно на нову криву $D1$, где се успоставља нова тржишна равнотежа. Продаје се тржишна количина од $Q2$, а нова равнотежна цена је $P2$. Предузеће узима цену као дату са тржишта, и изједначава цену са маргиналним трошковима. Стога, предузеће након промене производи количину $q2$ по цени од $P2$ и остварује профит у износу осенчене површине.

4. Смањење броја продаваца на олигополском тржишту ће:

- а. повећати произведену количину и цену
- б. смањити произведену количину и цену
- в. повећати произведену количину, али смањити цену
- г. смањити произведену количину, али повећати цену

Решење:

- г. смањити произведену количину, али повећати цену

Претпоставимо да су фиксни трошкови нулти и гранични трошкови константни ($MC=ATC$).

На хоризонталној оси означавамо обим производње Q , док на вертикалној оси означавамо цену P (или трошкове).

Олигопол максимира профит тамо где $MR=MC$, тако да уколико се чланови олигопола договоре да формирају картел (и нико не крши договор), производиће Q_m и цена на тржишту ће бити P_m (значи, када се формира картел и сви се придржавају договора, ситуација је као код монополисте).

Међутим, уколико неко од олигополиста прекрши договор и повећа своју производњу, укупна производња и продаја се повећава на Q_o . С обзиром да се продаје већа укупна количина на тржишту, а имамо опадајућу криву тражње, сви производи се сада продају по нижој цени од P_o .

Генерално, олигопол ће производити количину Q_o . Уколико се смањује број продаваца у олигополу, олигопол је све ближи томе да постане монопол, где ће да производи Q_m . Претпоставимо да се Q_o производи уколико постоји дуопол на тржишту. Уколико се број продаваца смањи на 1, имамо монополисту који производи Q_m . Стога, услед смањења броја продаваца, дошло је до смањења произведене количине, а повећања цене са P_o на P_m .

5. Размотримо тржиште рада берача парадајза. Уколико саопштење удружења лекара да кечап лоше утиче на здравље људи доведе до тога да се тражња за кечапом смањи, прикажите како ће новонастала ситуација да утиче на тржиште рада берача парадајза (обележити графикон, као и стару и нову равнотежну ситуацију).